

Odsúdenie streľby na sudkyňu Slovenskej republiky pri výkone povolania

Dňa 24.10.2023 sa v Bratislave strieľalo na sudcu Slovenskej republiky pri výkone jeho povolania. Bez ohľadu na stav trestného konania, ktoré prebieha, pristavme sa prosím na chvíľu pri tom, kto tento incident odsúdil a kto nie.

Dňa 24.10.2023 sa iba v jednom médiu objavila krátka správa, že došlo k streľbe na sudkyňu. Dňa 25.10.2023 sme štyria členovia súdnej rady (Marcela Kosová, Ayše Pružinec Eren, Peter Šamko a ja) skoncipovali nasledovné tlačové vyhlásenie:

„Podpísaní členovia Súdnej rady Slovenskej republiky, zástupcovia sudcov v súdnej rade, sme so znepokojením prijali medializovanú správu, že v súvislosti s výkonom rozhodovacej činnosti sudcu Slovenskej republiky malo dňa 24.októbra 2023 dôjsť k pokusu o ohrozenie života a zdravia sudcu.

V súvislosti s uvedenou udalosťou ostro odsudzujeme násilie alebo pokus o násilie proti fyzickej či psychickej integrite každého človeka ako aj jeho ľudskej dôstojnosti.

Vzhľadom na postavenie predstaviteľov súdnej moci v demokratickom a právnom štáte je útok na sudcu pre jeho rozhodovaciu činnosť útokom na základy fungovania našej spoločnosti, ktoré by mali byť založené na úcte k právnemu poriadku a jeho hodnotám. Je neprijateľné, aby štát nezabezpečil ústavným činiteľom primerané záruky na ochranu ich života a zdravia pri výkone rozhodovacej činnosti.

Apelujeme na bezodkladné zdržanie sa šírenia verejných aj neverejných nenávisťných prejavov voči predstaviteľom súdnej moci, ktoré sú spôsobilé podnietiť k použitiu násilia.

Vyzývame relevantné authority, aby uvedený útok na sudcu pri výkone jeho rozhodovacej činnosti verejne odsúdili a v závislosti od kompetencií prijali legislatívne a iné opatrenia systémového charakteru na nielen nezávislý, ale aj bezpečný výkon rozhodovacej činnosti všetkých sudcov Slovenskej republiky.“

Dňa 26.10.2023 uvedenú tlačovú správu podporilo ďalších sedem členov súdnej rady, a teda celkom jedenásť členov súdnej rady odsúdilo násilie ako také proti komukoľvek, a osobitne vo vzťahu k sudcom poukázalo na vážnosť situácie svojim apelom a výzvou.

Dňa 26.10.2023 Ministerstvo spravodlivosti Slovenskej republiky verejne odsúdilo akýkoľvek násilný zásah do fyzickej, či psychickej integrity ktoréhokoľvek občana Slovenskej republiky. O to viac, pokiaľ je takou osobou sudca pri výkone svojej rozhodovacej činnosti s tým, že zväží prijatie potrebných legislatívnych, či iných opatrení tak, aby bol zabezpečený riadny a bezpečný výkon rozhodovacej činnosti všetkých sudcov Slovenskej republiky.

Združenie sudcov Slovenska vyhlásením zo dňa 26.10.2023 opakovane upozornilo na to, že vyjadrenia politikov dlhodobo prekračujú hranice prípustnej kritiky súdov a ich rozhodnutí, pričom nezriedka majú charakter až osobných útokov voči sudkyňiam a sudcom pre ich rozhodovaciu činnosť. Takéto nezodpovedné konanie vrcholných predstaviteľov verejnej moci je spôsobilé nielen podkopať dôveru verejnosti v justíciu, ale zároveň znižuje autoritu

súdnicstva, keďže predstavuje etalón správania, ktorý preberá nemalá časť verejnosti, vrátane účastníkov, resp. strán súdneho konania. Z tohto pohľadu tak nesú svoj diel zodpovednosti i za nedávny útok na sudkyňu Mestského súdu Bratislava II pri výkone jej povolania. Nemenej alarmujúcim je však aj z doposiaľ dostupných informácií vyplývajúce zistenie, že dotknutou sudkyňou zvolený procesný postup bol dôsledkom zlyhaní na strane orgánov verejnej moci pri poskytovaní súčinnosti súdom. Združenie sudcov Slovenska dôrazne odsúdilo každý prejav nenávisť, vyjadrilo verejnú podporu kolegyni z Mestského súdu Bratislava II, ale i ďalším sudkyňiam a sudcom, ktorí pri výkone ich povolania čelia rôznym formám útokov a vyzvalo všetky zainteresované subjekty, aby v rámci svojich kompetencií urýchlene prijali účinné opatrenia smerujúce k odstráneniu tohto neprípustného stavu, pri ktorých príprave zároveň ponúka odborné vedomosti a profesionálne skúsenosti svojich členov.

Zo zverejnenej tlačovej správy súdnej rady zo dňa 26.10.2023 vyplýva, že Súdna rada SR sa bude na novembrovom zasadnutí pravdepodobne zaoberať aj útokom na sudkyňu Mestského súdu Bratislava II, ku ktorému malo prísť na Albrechtovej ulici v bratislavskom Ružinove. Vyplýva to z informácií, ktoré TASR poskytla hovorkyňa Kancelárie Súdnej rady SR Veronika Müller.

V akom smere zaradí prerokovanie tohto bodu do programu predseda alebo podpredseda súdnej rady o tom nemám ako členka súdnej rady vedomosť. O postoji a pravdepodobnom zaradení bodu programu som sa dozvedela z médií a tlačovej správy hovorkyne Kancelárie Súdnej rady SR.

V kontexte vyššie uvedeného je smutné konštatovať, že ani 27.10.2023 (3 dni po udalosti) nedošlo k odsúdeniu útokov na sudcov zo strany hlavy štátu, ktorá sudcov do funkcie menuje.

V súvislosti s tragédiou a strelbou na Zámockej ulici v Bratislave pred rokom zverejnila pani prezidentka dňa 13.10.2022 status: „Hnevá ma, že ani niektorí prokurátori a sudcovia verbálnym trestným činom neprikladajú dôležitosť a nepovažujú ich za nebezpečné... Justičné orgány začnite konať! Nenávisť a zlo musíme spoločne prekonať. Máme na to.“

Poznámka na okraj - zo zverejnených informácií vyplýva, že po teroristickom útoku v Nórsku v roku 2011 sa premiér Jens Stoltenberg verejne Nórom ospravedlnil za zlyhanie štátnych autorít a prijal plnú zodpovednosť. Čiže nie sudcovia a prokurátori boli verejne braní na zodpovednosť.

Hľadala som status odsudzujúci strelbu na sudcu. S poľutovaním však konštatujem, že do momentu písania tohto komentára som žiaden nenašla.

Zamýšľam sa nad tým, čo môže brániť vo verejnom vyhlásení odsudzujúcim útok na sudkyňu pri výkone jej úradnej činnosti. Končí úloha prezidenta SR vo vzťahu k predstaviteľom súdnej moci ceremoniálnym aktom vymenovania? Nezvýšilo by dôveryhodnosť justície verejné odsúdenie násillia a nenávisťných prejavov voči sudcom za výkon ich povolania? Nedalo by sa tak ísť zvyšku spoločnosti dobrým príkladom?

Ako príklad hodný nasledovania v zabezpečovaní dôveryhodnosti predstaviteľov súdnej moci osobou, ktorá sudcov menuje, možno spomenúť sudcov v Dánsku, ktorých pri ukončení funkcie čaká obdobný slávnostný ceremoniál ako pri ustanovení do funkcie. Sudca v ňom poďakuje, že mohol slúžiť a jemu je verejne poďakované za to, že slúžil. Slovenská realita je na míle vzdialená dánskemu modelu. Sudca podľa Ústavy SR skladá do rúk prezidenta

Slovenskej republiky sľub: „Sľubujem na svoju česť a svedomie, že sa budem spravovať ústavou, ústavnými zákonmi, medzinárodnými zmluvami, ktoré Slovenská republika ratifikovala a boli vyhlásené spôsobom ustanoveným zákonom, a zákonmi, budem vykladať zákony a rozhodovať podľa svojho najlepšieho presvedčenia, nezávisle a nestranne.“ Zložením sľubu sa sudca ujíma svojej funkcie. Donedávna ukončenie funkcie sudcu oznamoval sudcom poštový doručovateľ, nezriedka priamo v pojednávacej sieni. Sudcovi v súčasnosti zaniká funkcia posledný deň mesiaca, v ktorom sudca dosiahol vek 67 rokov, a to bez toho, aby k ukončeniu bol zaslaný list prezidenta či konala sa ceremónia v Prezidentskom paláci. Sudca sa pravdaže môže svojej funkcie vzdať písomným oznámením prezidentovi Slovenskej republiky. Ústava pozná tiež prípady, kedy sudcu prezident odvolá alebo môže odvolať.

V Bratislave, dňa 27.10.2023

Dana Jelinková Dudzíková

Zverejnené v Trend, 28.októbra 2023:

https://www.trend.sk/pravo/odsudenie-strelby-sudkynu-slovenskej-republiky-pri-vykone-povolania?itm_brand=trend&itm_template=other&itm_modul=najnovsie-clanky-autora&itm_position=1